

KAKSI MATKAA JA SOTA

Suuri rahtihöyry lähtee eräänä kirpeänä lokakuun aamuna Kotkasta kohti Etelä-Amerikkaa. Sota-ajan vuoksi olemme saaneet laivalle kaksi suurta ponttoonilauttaa, joitten pitäisi jäädä kellumaan ja kannattaa miehistö siinä tapauksessa, että pelastusveneitä ei ehditä laskea äkillisen torpedoinnin tahi miinaanajon vuoksi. Lähdön hetkellä ei muusta huomaakaan, että sotaa on olemassa. Radiosta tosin kuuluu joka päivä upotuksista, miinaanajoista ja kaappauksista, mutta niihin suhtaudutaan, sanoisinko, nuoruuden rohkeudella.

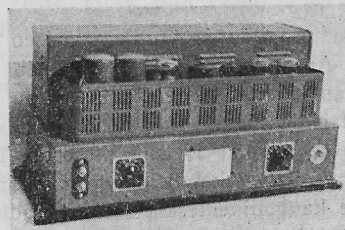
Suomenlahdella asetetaan pelastusveneet laivan ulkosivuille ja siinä ne saavat olla koko matkan ajan. Ne varustetaan huolellisesti muonalla, purjeilla, raketeilla, huovilla ja öljytakeilla. Suomen lippu pidetään tangossaan ympäri vuorokauden ja öisin sitä valaistaan valonheittäjällä. Laivan ulkosivuilla on suurilla kirjaimilla laivan nimi ja kansallisuus. Ja tämän alapuolella lukutaidottomia varten jättiläismäiset siniristiliput.

Yhtiöllämme on kolmetoista laivaa ja oltuamme pari päivää matkalla saamme kuulla, että kaksi näistä on kaapattu. Kielin kanaalin ulkopuolella saamme miinaluotsin. Näemme suuria lentokonemuodostelmia harjoituslennoilla ja useampia sukellusveneit. Tarkoituksemme on ottaa hiiltä ja sitten jatkaa matkaa Kielin kanavaa myöten. Maihin emme pääse kuin erikoisluvalla. Illalla lähdän viemään säkkipimeydessä kirjeitä tuttuun postilaatikkoon, mutta törmään piikkilankaaitaan, kaadun ratakiskoihin ja hiilikasaan, mutta lopultakin olen löytänyt postilaatikon ja palaan varovaisesti laivalle. Seuraavana päivänä saamme kuulla, että edellämme ajanut suomalainen s/s Indra on törmännyt miinaan heti kanavasta päästyään ja me muutamme suunnitelmaa ja ajamme Ison-Beltin miinakenttien lävitse Norjan vuonoihin ja sitten puhdamme Bergenin seuduilta myrskyiselle Atlantilte.

Vaikka kierrämme kaukaa Shetland-saarten pohjoispuolitse löydä englantilainen tiedustelulentäjä meidät, mutta ei anna mitään määräyksiä, poistuu vain Orkney-saarten suuntaan. Matkamme kuluisi nyt rauhallisesti, mutta ikäväksemme saamme radion välityksellä kuulla ylimääräisistä kertausharjoituksista, neuvotteluista Helsingin ja Moskovan välillä, että kenttäposti on toiminnassa, että sokeri on kortilla ja että kaupunkia evakuoidaan. Mutta vaikka olemme kaukana kotimaasta emme ole toimetomia: Hankoradio saa työtä ottaessaan vastaan sähkösanomia, joissa sen ja sen laivan päällystöstä ja miehistöstä lahjoittaa kuukauden palkkansa puolustustarkoituksiin.

Keski-Atlantilla tapaamme tanskalaisen höyrylaivan, joka on ollut 17 vuorokautta merihädässä. Yritämme hinata sitä pari vuorokautta lähimpään satamaan, mutta korkean merenkäynnin takia paksuimmatkin vaijerit katkeilevat ja niin luovumme yrityksestä. Annamme heille kuitenkin ruokatarpeita ja tilaamme radioteitse heille pelastusaluksen Portugalista. Odotimme hädänalaisen vieressä siksi kunnes pelastusaluksella saapui ja sen mukana lähetimme kirjeet kotimaahan.

Vanhassa tutussa puolenmatkan krouvissa, Las Palmaksessa täydennämme hiilivarastoa. Toimitus kestää muutamia tunteja, mutta sillä ajalla edimme tehdä kauppaa. Meillä ei ole rahaa, mutta me annamme tupakkaa ja saamme silkkiä, kanarialintuja, apinoita, sylkioiria ja hedelmiä. Matkaa jatketaan, eikä mitään erikoista tapahdu, lukuunottamatta sitä, että sivuuttaessamme elinkautisten brasilialaisten van-

RADIOLAITE OY

HELSINKI P - SILTASAARENKATU 1

Puhelimet: 74974 ja 74444

VALMISTAA muun muassa:

**VAHVISTAJIA
TASASUUNTAJIA
MUUNTAJIA**

Varastossamme erilaisia radiotarvikkeita

kien saaren, Fernando da Noronhan, kuulemme että Hitleriä vastaan on tehty murhayritys.

Kun saavumme Santokseen saamme nähdä sotamaalauksessa olevia englantilaisia rahtilaivoja. Laivan arimmat osat, kuten radioasema ja konehuoneen yläosa ovat peitetyt hiekkasäkeillä ja laivat ovat aseistukseen saaneet ilmatorjuntatykkejä ja suurempia tykkeitä kasematteineen. Ostamme jokaisen uuden sanomalehden, mutta mitään ei ole tapahtunut Suomessa, kunnes saapuu joulukuun ensimmäisen päivän aamulehti, joka suurilla otsakkeilla huutaa: "Venäjä hyökännyt Suomeen". Me puolestamme emme voi tehdä muuta kuin koettaa pitää "pää kylmänä ja jalat lämpimänä". Ruoka ei sinä päivänä maistu. Mieleemme tekisi olla rintamalla mieluummin kuin merellä, jossa asetetaan ihmishenki fortunapöydälle pelastusliivit yllä ja kohtalona voi olla rotan kuolema. Joului ei meilläkään tuntunut Joululta. Kaksi yhtiömme laivaa kaapataan, yksi torpedoidaan ja yksi ajaa karille. Arpajaisia maamme hyväksi toimeenpannaan ja rahaa tulee, mutta me tiedämme myös, että isänmaa tarvitsee miehiä ja sekavin tuntein suhtaudumme määräykseen, että kaikkien on pysyttävä laivoissa.

Lähtiessämme paluumatkalle Buenos Ayresista on Montevideon edustalla käyty kuuluisa meritaistelu ja saksalainen "Graf Spee" ei ole enää olemassa kuin hylkynä juuri Montevideon edustalla. Afrikan länsirannikolla, Dakarin sotasatamassa, ranskalaiset tarkastavat lastimme ja me saamme ehdottoman määräyksen jatkaa matkaamme ainostaan siinä tapauksessa, että menemme Kirkwalliin englantilaisten tarkastettavaksi. Saksalaiset ovat uhanneet upottaa jokaisen

(Jatk. siv. 31.)

HELSINKIRADION KUULUVAISUUS

Allaolevan, radiosähkötäjä O. Suomalaisen viime vuonna kahdella Etelä-Amerikan matkalla pitämän kuuntelu- ja yhteyspäiväkirjan mukaan on Etelä-Amerikan linjalla liikennöivillä suomalaisilla aluksilla nykyisin varma yhteys kotimaahan mikäli se riippuu Helsinkiradiosta. Tämä on huomiota ansaitseva edistysaskel, joka varmaankin tuottaa tyydytystä monelle kaukoliikenteessä olevalle radiosähkötäjälle.

Pvm.	Aalto	QSA?	MSG? QSO?	Huom.
4. 4	90	4	—	25 W
5. 4	90	5	—	45 N
6. 4	90	5	—	Ei qrn
6. 4	36	3	kyllä	»
7. 4	36	3	—	»
7. 4	90	5	—	»
8. 4	36	4	—	Azores.
8. 4	90	5	kyllä	Ei qrn
9. 4	36	4	—	»
9. 4	90	5	kyllä	»
10. 4	36	4	—	»
10. 4	90	5	kyllä	Canary I.
11. 4	36	4	—	Ei qrn
10. 4	90	5	—	»
12. 4	36	4	—	»
12. 4	90	5	kyllä	»
13. 4	36	4	—	»
13. 4	90	5	kyllä	»
14. 4	36	2	—	»
14. 4	90	2	—	C. Verde.
15. 4	36	4	—	Ei qrn
15. 4	90	3	—	»
16. 4	36	3	—	»
16. 4	90	4	kyllä	»
17. 4	36	4	—	»
17. 4	90	4	kyllä	»
18. 4	36	4	—	»
18. 4	90	4	—	»
19. 4	36	4	—	»
19. 4	90	3	—	»
20. 4	36	4	—	»
20. 4	90	4	—	Fernando.
21. 4	36	4	—	Ei qrn
21. 4	90	4	—	»
22. 4	36	4	kyllä	»
22. 4	90	5	»	»
23. 4	36	4	—	»
23. 4	90	3	kyllä	»
24. 4	36	4	»	»
24. 4	90	5	—	»
25. 4	36	4	kyllä	»
25. 4	90	4	—	Rio Janeiro
26. 4	36	4	—	Ei qrn
26. 4	90	5	—	»
27. 4	36	4	—	»
27. 4	90	4	—	»
28. 4	36	1—5	—	Qrn Qrn
28. 4	90	2	—	Montevideo
29. 4	36	4	—	La Plata
29. 4	90	2	—	»
30. 4	36	4	—	B. Ayres.
30. 4	36	4	—	»

Pvm	Aalto	QSA?	MSG? QSO?	Huom.
25. 5	36	5	—	Santa Fe
25. 5	90	Nil	—	»
26. 5	36	5	—	La Plata
26. 5	90	Nil	—	»
27. 5	36	5	—	Voimakas qrn
1. 6	36	5	—	Montevideo
2. 6	36	4	—	Qrn
2. 6	90	1	—	»
3. 6	36	4	—	»
3. 6	90	2	—	»
4. 6	36	4	—	»
4. 6	90	4	kyllä	Ei qrn
5. 6	36	5	—	»
5. 6	90	4	kyllä	Santos
6. 6	36	2	—	Qrn
6. 6	90	5	kyllä	Ei qrn
7. 6	36	—	—	Rio
7. 6	90	5	—	Ei qrn
8. 6	36	—	—	»
8. 6	90	4	—	»
9. 6	90	4	—	»
10. 6	90	3	—	Fernando
11. 6	36	5	—	Ei qrn
11. 6	90	3	—	»
12. 6	36	5	—	»
12. 6	90	2	—	»
13. 6	36	5	—	»
13. 6	90	2	—	»
14. 6	36	5	—	»
14. 6	90	3	kyllä	»
15. 6	36	5	—	C. Verde.
15. 6	90	4	—	Ei qrn
16. 6	36	5	—	»
16. 6	90	4	—	»
17. 6	36	5	kyllä	»
17. 6	90	5	—	»
18. 6	36	4	kyllä	»
18. 6	90	5	—	»
19. 6	36	5	—	»
19. 6	90	5	kyllä	»
20. 6	36	5	—	»
20. 6	90	5	—	»
21. 6	90	5	—	»
28. 6	36	5	—	Azores.
28. 6	90	5	kyllä	Ei qrn
29. 6	36	5	—	»
29. 6	90	4	kyllä	»
30. 6	36	5	—	»
30. 6	36	5	—	»
1. 7	90	4	kyllä	»
1. 7	36	5	—	»
1. 7	90	3	kyllä	»
2. 7	36	5	—	»
2. 7	90	2—3	kyllä	»
3. 7	36	5	—	»
3. 7	90	3	—	»
4. 7	36	5	—	»
4. 7	36	5	—	»
4. 7	90	1—2	—	»
5. 7	36	5	—	Cape Breton
5. 7	90	1	—	Sydney NS.

KAKSI MATKAA JA SOTA.

(Jatk. sivulta 29.)

laivan, joka käy englantilaisessa satamassa, olkoonpa sitten kysymys vaikkapa vain lastin tarkastuksesta. Sinne on kuitenkin mentävä määräyksen saatuaamme. Jo kaukana Skotlannin rannikolla huomaa meidät englantilainen vartioalus ja vie meidät Kirkwalliin, missä saamme olla viikon päivät. Laivan radioasema sinetöidään. Onhan Scapa Flow aivan vieressämme ja voisihan laivan radiosähkötätä olla sotilaskoiliija, tuumivat englantilaiset ja niin pistetään lakkaa ja sinettiä sopiviin kohtiin. Olemme mykkiä. Vihdoin kun paperimme ovat kiertäneet virastosta toiseen saamme luvan jatkaa matkaamme. Vaarallisin etappimme on alkanut. Samaan aikaan lähtee muitakin laivoja. Kuljimme ilman saattoalusta ja niin se sitten tapahtui, että keskellä päivää tulee 3 saksalaista Heinkel-tyyppistä pommikonetta, lentävät ylitsemme, odotamme pommisadetta tahi edes konekivääriltä, mutta mitään ei tullut. Ihmettelemme. Lentokoneet lentävät vielä kerran ylitsemme ja häviävät horisonttiin ja viisi minuuttia sen jälkeen kun ne olivat jättäneet meidät, kuuluu takanamme olleesta englantilaisesta radioteitse lähetetty SOS: Saksalaiset pommittavat ja ampuvat konekiväärein SOS s/s "Bancrest" SOS. Emme voi kovan myrskyn takia kääntyä auttaamaan ja niin "Bancrestin" elossaolevat menevät pelastusveneisiin. Myrsky kiihtyy ja heittää toisen pelastuslauttamme yli laidan. Ilmanvaihotorvia menee poikki. Hyttien lattiat ovat keskilaivassa veden peitossa. Kaksikymmentä minuuttia "Bancrestin" pommittamisen jälkeen kuuluu kahdesta laivasta uusi SOS. Saksalaiset ovat tavanneet tänään useampia englantilaisia ja tämä jo tuntuu sodalta. Emme riisuunnu tänä yönä. Mitenkä loppujen lopuksi saimme lastin määräpaikkaansa ja mitä kiertoteitä käytimme jääköön lukijan arvailujen varaan.

Toiselle matkallemme lähdimme aivan muuttuneissa olosuhteissa, jolloin Norja ja Tanska muitten ohella olivat saksalaisten miehittämät, ja laivaliikenne seisahduksissa. Yhtiömme kolmestatoista laivasta oli kolme enää liikkeellä.

Olemme matkalla Argentiinaan hakemaan osaa siitä 50,000 tonnin viljalastista, jonka Argentiina on lahjoittanut Suomen valtiolle. Etelä-Atlantilla tulee meitä vastaan norjalainen tankkilaiva "San Miguel", joka lipullaan tervehtii meitä. Euroopassa riehuvat sodan demoonit ja kovista taisteluista kertovat joka ilta laivallamme ilmestyvä sanomalehti. Hanko-radio on vainaa, mutta sen tilalle on astunut uusi Helsinki-radio, jonka kanssa pidetään lyhyillä aalloilla yhteyttä koko matkan ajan. Sivuttaessamme Lobos-saaret tapasimme suuren joukon merileijonia ja satapäisen parven pyöriäisiä. Albatrosseja ja lentokaloja näimme silloin tällöin.

Montevideossa, jossa "Graf Speen" hylky edelleen oli saimme määräyksen lähte La Plata-jokea ylös aina Santa Fe'hen asti. Alkumatkasta sivuutimme Martin Garcia-saaren, johon osa "Graf Speen" miehistöä on viety. Siellä he saivat vapaasti liikkua ja otaksun, että ei tuntunut niinkään miellyttävältä seurata laivaliikennettä jokea ylös ja alas, sillä suurin osa siellä liikennöivistä laivoista oli englantilaisia tahi ranskalaisia.

La Plata-joki tulvi. Kaikki tuntuu, jopa maistuukin kostealta. Yön tultua kuului lakkaamaton heinäsiirikka-myriadien sirinä. Vastaamme tulee suuria valtamerihöyryjä, pieniä jokialuksia ja karjankuljetuslauttoja. Ensimmäisen vuo-

rokauden kuluessa ajamme noin 400 kilometriä jokea ylös ja tällä matkallemme emme sivuuta yhtään todellista kaupunkia vaan kyliä, kuten San Pablo, Puerto Obligado, Rramallo, San Nicolas ja Constitucion. Seuraavan päivän ilta-puolella ehdimme kuitenkin Rosarion, yhden Etelä-Amerikan suurimman viljanvientisataman kohdalle. Kaupunki on kohtalaisen suoraviivaisesti rakennettu jos vertaa sitä muihin tämän jokivarren pikkukaupunkeihin, joitten valkeat talot ovat kuin lampaita laitumella.

Jokivarret ovat lehväisten, laakeitten ja ikivihreäin puitten peitossa. Mutta kuitenkin maisema on mauton, ei mitään jylhyttä enempää kuin viehkeyttäkään. Toisinaan tuntuu sangen omituiselta katsella edellämme kulkevan englantilaisen rahtialuksen kulkua: siellä se menee, sotamaalauksessaan ja tykein varustettuna, kuin metsän keskellä, jokea kun ei toisinaan mutkaisuutensa vuoksi voi nähdä. Näköalan piirteet ovat päivisin utumaiset, mutta yöllä vallitsee täydellinen pimeys.

Santa Fe'ssä lastasimme viljaa monilla elevaattoreilla yhtäaikaaisesti ja kotimatalle lähdimme toivorikkain mielin. Meillähän oli 6.800.000 kiloa lahjavehnää Argentiinan valtiolta Suomen kansalle.

Suo.

RADIO OH

Maamme ainoa radioteknillinen, erikoisesti lyhytaalto-tekniikkaa sekä laivaradio- ja amatööritoimintaa käsittelevä julkaisu.

Ilmestyy joka toisen kuukauden 15. pñ.

TOIMITUS: E. Kairenus (vastaava), os. Helsinki, Laivurinkatu 21 C7. Puh. 26 809.

ILMOITUSASIAT. Y. Luomanmäki. Puh. 43 672.

Ilmoituskäsikirjoitusten oltava toimituksen käytettävissä viimeistään viikkoa ennen ilmestymispäivää.

KIRJAPAINO: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon Oy. Puh. sarja 20 081.

Osoitteen muutos

SUOMEN RADIOSÄHKÖTÄJÄLIITON r.y.
sekä sihteerin osoite on 1. 6. 1941 alkaen:

Kapteenink. 24. C. 23.

HELSINKI, E.

Puh. 22 830

**Sähköttäjät ja amatöörit,
avustakaa äänenkannat-
tajanne kirjoituksillanne.**

SUOMEN RADIOSÄHKÖTÄJÄLIITTO r.y:n toimisto, Huvilakatu 19, puh. 22 830. Sähköosoite: Radioliitto, Helsinki.

LIITON TOIMIHENKILÖT: Liiton sihteeri ja rahastonhoitaja: Erkki Koivisto, Helsinki, Huvilakatu 19, puh. 22 830. Puheenjohtaja: Yrjö Luomanmäki, Helsinki, Mechelinink. 2. A. 4, puh. 43 672. Varapuheenjohtaja: Tauno Hartikainen, Helsinki, Väinämöisenkatu 31. A.

HUOM.! Lehteen tarkoitetut kirjoitukset on osoitettava toimittajalle, osoitteella: Yrjö Luomanmäki, Helsinki, Mechelininkatu 2. A. 4.

VIRKAMERKKEJÄ saatavana sihteeriltä. Lakkimerkin hinta on mk 65:— ja virkapuvun käsivarsinauhojen hinta mk 80:—.

TOIMIPAIKAT 1/2—31/3—41: E. Karjalainen "Sampo". U. Louhimo "Murtaja". U. Heiramo ja A. Kangas opiskelee. V. Hannula "Inari". M. Kiiliäinen "Olovsborg". K. Korhonen "Brita". E. Erkkilä "Immo Ragnar". R. Määttänen "Veli Ragnar". E. Karakorpi opiskelee. G. Stade HBG. J. Ahlblad "Aura". A. Karikoski "Inga" (ex "Airisto"). V. Virtanen, K. Niittynen, V. Nieminen, M. Saario, P. Jussila ja F. Vähätiitto. Puolustuslaitoksen palv. L. Bruun Radiotekno, P. Stenberg HBG. E. Arento muu toimi. A. Kivinen muu toimi. H. Markkula opiskelee. J. Anttilainen Pet-samoradio.

VAPAINA 31/3—41: L. Bergroth. E. Johansson. M. Aitola. T. Kinnunen. L. Klippa. Y. Lehtimäki. T. Ryhänen. T. Sariola. P. Timola. G. Eronen. A. Lindberg. U. Vanamo. R. Liittola. L. Lövgren. A. Härkönen. S. Tuominen. T. Lipponen. V. Pählman. J. Koroma. V. Heikkilä. J. Hellsten. E. Eskola. O. Metsänen. V. Ailamo. J. Nuotio. Tarmo Kinnunen. R. Reinilä. N. Dolk. P. Heikkilä. V. Hyttinen. V. Ilkka. V. Karhunen. O. Kauko. O. Lehmuskallio. A. K. Mäkelä. K. Näreneva. L. Rintala. S. Salo. T. Sihvonen. P. Hurme. K. Salolampi. E. Tammisto. R. Reinilä. I. Päivärinne.

Radiosähkötäjä Huugo Solatie, joka jo aikaisemminkin on kuulunut Suomen Radiosähkötäjäliittoon, on päivämäärällä 1.1.41 hyväksytty uudelleen liiton jäseneksi entisellä jäsennumerolla 82.

Liiton toimihenkilöt: Johtaja: dipl.ins. V. Kilpinen, Töölöntorink. 11 B 57, Helsinki. Sihteeri ja taloudenhoitaja: res.vänr. Armas Häkkänen, Linnank. 16 A, Helsinki.

Osoitteenmuutokset: Jäseniä kehoitetaan heti osoitteen vaihduttua ilmoittamaan uusi osoitteensa liiton sihteerille.

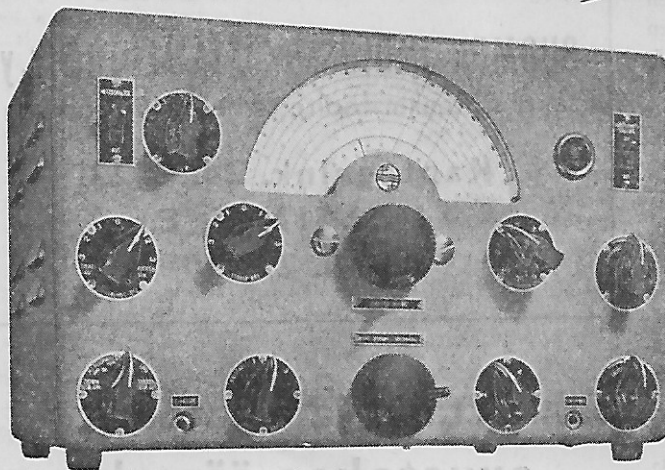
Radio OH: Jos lehti palautetaan liitolle erheellisen osoitteen tähden, lopetetaan sen postitus k.o. jäsenelle seuraavasta numerosta.

PHILIPS

CR 101

LYHYTAALTOSUPER-VASTAANOTIN

SUOMALAINEN O.Y. PHILIPS

Helsinki · Fredrikinkatu 65 · Puh. 20 915

Jaksolukualue: 30—1,5 mj/sek.

Herkkyys: Aaltolajeilla A₁ ja A₂ parempi kuin 1 μ V, lajilla A₃ parempi kuin 0,5 μ V.

Säädettävä nauhaleveys: neljä eri mahdollisuutta: 18—19 kj/sek, 12—13 kj/sek, 8—9 kj/sek ja 3—4 kj/sek. Viimeksimainittu mahdollinen kidesuodattimen avulla.

Viritys erittäin helppo. "Bandspread".

Jaksovakavuus erikoisen hyvä. 10% verkkojännitteen muutos ei aiheuta 1 kj/sek suurempaa poikkeusta.

Automaattiseen äänenvoimakkuussäätöön voidaan valita kaksi aikavakiota: 3/4 tai 1/10 sek.

Paitsi edellämainittuja hyviä ominaisuuksia omaa Philips CR 101 paljon muita hienouksia.